

Mlynár - ľahtikár

Kedysi bol v Beňadiku prievoz cez Hron.

Na jednom konci prievozu stála prievoznícka chalupa, na druhej čárda a v čárde každú božiu sobotu lumpoval rybníčky mlynár. Bol to ukrutný ožran a ľahtikár a o jeho lumpovačkách išli také chýry, že sám krčmár nevedel, čo je chýrnejšie — čárda, alebo mlynár.

Mlynár týždenne chodieval s múkou do Beňadika, ale zo zarobených peňazí nedoniesol žene ani babku. Namiesto peňazí ju častoval päšťami a mlynárove deti — na posmech sveta — žiadali chleba.

V tie časy sa do Rybníka prist'ahovala istá žena-vedomkárka. Vravelo sa o nej, že má veľký spôsob k čarám a porobeninám.

Nešťastná mlynárka prišla ku žene po radu. Čo v'raj má robiť, aby muž prestal piť a garazdiť.

Vedomkárka jej povedala, že muža od pitia odkľ'aje iba tak, keď si zaobstará džbán, z ktorého p'ija, a uvarí v ňom zelinu, čo cez slnovrat kvitne na Bencovom vrchu. Musí tam ísť sama tak, aby o polnoci bola na vrchu. Uvidí tam veľký belasý kvet, nech ho čím skôr odtrhne a prinesie.

Mlynárka poslúchla. Vyčkala j'anskú noc a presne o polnoci bola na Bencovom vrchu. Uvidela veľkú bielu skalú a pod tou skalou krásny belasý kvet. Len čo ho odtrhla, zem sa pred ňou naraz otvorila, uvidela jaskyňu, v jaskyni vymal'ovaného kňaza a pri kňazovi kopu peňazí.

Peniaze ju vábili, ale predsa sa len obávala, lebo vedomkárka jej o jaskyni nič nespomínala. Premýšľala, vojst'-nevojst', ale naostatok nevošla. Vzala si iba kvet a utekala domov. Na druhý deň vyrozprávala vedomkárke, čo videla a skúsila. Vedomkárka jej povedala:

— Mala si šťastie, že si nevošla a nenabrala si z tých peňazí. Bola by si tam naveky zostala a z tvojich detí by boli siroty-Vedomkárka ju poslala po džbán, uvarila v ňom kvet a začarovala ho. Ale keď mlynárka niesla džbán cez potok, ?padol jej do vody a voda ho odniesla do susednej dediny. Tam ho našla istá žena a prisvojila si ho.

Mlynár-ľahtikár sa zmenil, prestal piť a chodil hore-dolu ako pomátaný. Raz v noci sa vybral za tou ženou do susednej dediny. Cestou zabľúdil, spadol do vody a utopil sa. Mlynárka sa znova vydala a dostala dobrého muža.